

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM
2009-03-19
Meddelad i Stockholm

Mål nr
1327-09
Rotel 554

SÖKANDE

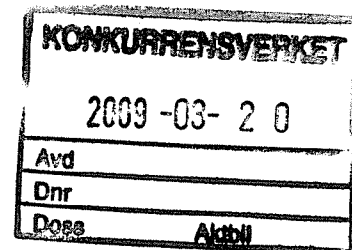
Mellansvenska Logistiktransporter AB, 556617-1210
Box 377
751 06 Uppsala

MOTPART

Vattenfall, Värme Uppsala, 556036-2138
162 87 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster; LUFS

DOMSLUT

Länsrätten avslår ansökan om ingripande enligt LUFS.

Länsrättens interimistiska beslut den 23 januari 2009 upphör därmed att gälla.

Dok.Id 405361

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag
		E-post: lansrattenistockholm@dom.se		09:00-15:00

BAKGRUND, YRKANDEN M.M.

Vattenfall AB, Värme Uppsala (härefter Vattenfall) genomför en upphandling av transport av förbränningsprodukter, dnr 1000847453. Upphandlingen genomförs som en förhandlad upphandling enligt LUFSS.

Enligt tilldelningsbeslut daterat den 14 januari 2009 avser Vattenfall att teckna avtal med annan leverantör än Mellansvenska Logistiktransporter AB (bolaget).

Bolaget ansöker om överprövning enligt LUFSS och yrkar att länsrätten ska besluta att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse vidtagits innebärande att vinnande anbud ska förkastas. Till stöd för yrkandet anför bolaget bland annat följande. I förfrågningsunderlaget punkt 4 (Krav på vad anbudsgivare måste uppfylla), anges att anbudsgivare ska ha god ekonomisk status (minst rating A). Enligt kontroll hos angivet kreditvärderingsinstitut Dun & Bradstreet Sverige AB finns över huvud taget ingen rating vad gäller vinnande anbudsgivare, vilket då ska leda till att anbudet förkastas. Bolaget ser inte att upphandlande enhetens senare granskning av anbudsgivarens resultat- och balansräkning och bedömning därav kan utgöra ett alternativ till ställda skall-krav. Vidare är enligt lagakraftvunnen dom vinnande anbudsgivares ledande befattningshavare och enda ordinarie styrelseledamot fälld för miljöbrott. Bolaget ifrågasätter om detta är förenligt med ställda krav enligt förfrågningsunderlaget, bland annat punkt 8 att miljömässighet är en viktig parameter i valet av transportör. Anbudet kan därigenom inte tas upp till prövning. Vinnande anbudsgivare hänvisar även till en miljöcertifiering enligt ISO 14000, men frågan är om detta certifikat över huvud taget är relevant under rådande omständigheter.

Bolaget yrkar även att länsrätten ska förordna att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse vidtagits innebärande att korrigerings- och poängsätt-

ning utförts. Till stöd härför anför bolaget i huvudsak följande. Då de kriterier och beräkningssätt som resulterat i att bolagets pris poängsatts med 4 inte har redovisats kan det ej kommenteras. I förfrågningsunderlaget anges att resurser är ett utvärderingskriterium där fordonspark, lastväxlarflak och personal värderas. Bolaget ifrågasätter hur det är möjligt att vinnande anbud erhållit högsta betyg utan att namnge den personal som är aktuell för uppdraget. Vidare kan betyget för miljömässighet omöjligt vara annat än noll mot bakgrund av att vinnande anbudsgivares ledande befattningshavare och enda ordinarie styrelseledamot är fälld för miljöbrott.

Slutligen yrkar bolaget att kompletta eller åtminstone mer omfattande handlingar ska utlämnas. Till stöd för sitt yrkande anför bolaget i huvudsak följande. Bolaget har nekats tillgång till ytterligare material än det som redovisats i tilldelningsbeslutet, vilket saknar stöd i LUFSS. Bolaget har efter mottagandet av tilldelningsbeslutet begärt att få tillgång till ett komplett eller åtminstone mer omfattande material för att ta ställning till på vilket sätt utvärderingskriterierna utvärderats. Bland annat är det omöjligt för bolaget att bedöma riktigheten och relevansen i den poängbedömning som resulterat i att bolaget fick betyg 4 för pris. Det har inte heller redovisats vilka parametrar eller vilken uträkning som ligger till grund för beräkningen avseende övrig poängsättning.

Vattenfall bestrider bifall till bolagets ansökan och anför till stöd för sin inställning bland annat följande. I förfrågningsunderlaget har angivits att anbudsgivare ska ha en god ekonomisk status (minst rating A). Detta innebär inte att leverantören måste inneha ett certifikat för rating A utan endast att den ekonomiska aspekten av rating A, det vill säga god ekonomisk status, ska vara likvärdig med rating A. Kravet måste hållas inom de ramar som proportionalitetsprincipen föreskriver, det vill säga att det ekonomiska kravet inte får gå utöver vad som är nödvändigt för att genomföra kontraktet ifråga. Det vore dessutom en klar överträdelse mot likabehandlingsprin-

cipen att inte godta en ekonomisk status som är likvärdig med rating A. Det har i upphandlingen inte krävts att ekonomisk status måste visas genom certifikat från ett kreditvärderingsinstitut. Vattenfall måste kunna godta andra bevismedel för ekonomisk status mot bakgrund av att nya företag som är yngre än tre år enligt kreditvärderingsinstitutet Dun & Bradstreet Svenska AB:s normer inte kan erhålla någon rating. Det har inte krävts att leverantörerna ska ha en viss verksamhetsålder. Vattenfall har därmed inte i upphandlingen ställt krav på rating enligt alla de normer som Dun & Bradstreet Svenska AB tillämpar för rating A. Således får inte krävas och har heller inte krävts att leverantörerna måste vara certifierade med rating A enligt Dun & Bradstreet Svenska AB:s normer. Ett sådant krav skulle komma i konflikt med kravet på ömsesidigt erkännande och principen om likabehandling i 1 kap. 24 § LUFS. – Bolaget påstår vidare felaktigt att det finns ett krav på att de personer som ska utföra de tjänster som avses i upphandlingen ska anges med namn. Något sådant krav har aldrig ställts i upphandlingen. – Såvitt gäller miljökraven är miljöbrott inte en obligatorisk diskvalificeringsgrund enligt 10 kap. 1 § LUFS och kan därför inte föranleda uteslutning. Vattenfall har varken i annonsen eller i förfrågningsunderlaget angett att uteslutning ska ske på denna grund, vilket är en förutsättning för uteslutning enligt 11 kap. 8 § tredje stycket LUFS. Vattenfall är därför förhindrat att utesluta vinnande anbudsgivare från upphandlingen. Innehav av ett certifierat miljöledningssystem ingår inte i anbudsutvärderingen. – Vattenfall har i tilldelningsbeslutet angett skälen till att vinnande anbudsgivare tilldelats kontraktet. Det avgörande för utfallet av utvärderingen var prisskillnaden mellan de lämnade anbuden. Bolaget och vinnande anbudsgivare har i sina offerter erbjudit fler resurser än vad som behövs för att genomföra kontraktet och mer än väl uppfyllt Vattenfalls förväntningar avseende miljöparametrarna vilka framgår av bilaga 2 till anbudet. Båda företagen har vad gäller kriterierna för resurser och miljö lämnat likvärdiga anbud och därför erhållit samma poäng för respektive kriterium. Priskriteriet blev därför helt avgörande vid anbudsutvärderingen.

Vinnande anbudsgivare har lämnat det bästa anbudet, vilket har redovisats i upphandlingsmeddelandet. Vattenfall har i upphandlingsmeddelandet lämnat uppgifter om de relativa fördelarna med det vinnande anbudet och har stöd i direktiv 2004/17/EG och LUFSS för att inte lämna ut samtliga uppgifter som föranlett att vinnande anbudsgivare tilldelats kontraktet. Det ställs inte något krav i lag eller direktivet på att priserna i inkomna anbud ska redovisas. För Vattenfall och dess leverantörer är det en olägenhet ur konkurrenssynpunkt att leverantörernas anbud offentliggörs. Vare sig direktivet eller lagen kräver att skälen ska presenteras i detalj, vilket framgår av 9 kap. 10 § LUFSS. Vattenfall lyder som statligt ägt bolag inte heller under offentlighetsprincipen i tryckfrihetsförordningen.

Bolaget har i genmäle anfört bland annat följande. Om Vattenfall avsett att anbudsgivarna skulle förstå att texten ”ska ha god ekonomisk status (minst rating A)” har innebörden ”ska ha god ekonomisk status (minst rating A eller likvärdig)” skulle detta ha skrivits på det senare sättet. Bolaget hänvisar till likabehandlingsprincipen. Det har kunnat förekomma anbudsgivare som avstått från att lämna anbud om de konstaterat att de inte varit kvalificerade på grund av att de inte haft rating A. – Bolaget har inte angett att det skulle vara ett krav att namnge personal i anbudet, men anser att det vore rimligt att göra det om anbudsgivaren ska tilldelas högsta betyg vid utvärderingen. – Bolaget ifrågasätter inte om miljöcertifiering i sig är relevant, utan endast om det vinnande företags certifikat är relevant med tanke på att företags verkställande direktör och ordinarie styrelseledamot för mindre än ett år sedan fälldes för miljöbrott. Det finns därmed anledning att ifrågasätta huruvida företaget verkligen lever upp till ISO 14001-standardens krav på att följa gällande miljölagar och därmed också huruvida företaget handlar korrekt när de lämnar certifikatet som referens. Handlandet är mycket allvarligt och uppfyller gott och väl kravet för att inte tas upp till prövning. – Vattenfall uppfyller inte kravet på att lämna ut uppgifter om de relativa fördelarna med det vinnande anbudet genom en betygs-

skala från 1 till 5 där det inte anges vad som kvalificerar för de olika betygsstegen.

Vattenfall har i yttrande anfört bland annat följande. Bolaget har förstått kravet på god ekonomisk status och har dessutom inbjudits till anbudsgivning. Bolaget har därför inte skadats av det sätt på vilket det ekonomiska kravet är ställt i förfrågningsunderlaget, vilket i enlighet med 16 kap. 1 § LUFSS är ett krav för att ansöka om överprövning. – Det är endast de miljöaspekter som framgår av förfrågningsunderlagets bilaga 2 som har bedömts vid anbudsutvärderingen. Bolagets resonemang om diskvalificering av den vinnande leverantören utgår från en allmän lämplighetsbedömning. Vinnande anbudsgivare blev miljöcertifierad efter det av överträdelsen beaktades. Miljöcertifieringen har tillkommit för att förhindra överträdelser av miljölagstiftningen i framtiden. – Vinnande anbudsgivare har i sitt anbud lämnat ett signifikant lägre pris än vad bolaget har gjort. Det har därför ålegat Vattenfall att tilldela vinnande anbudsgivare kontraktet i den aktuella upphandlingen. – Det ställs inte i LUFSS krav på att varje betygssteg för poängsättningen vid anbudsutvärderingen ska redovisas i förhållande till varje annat betygssteg.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 24 § LUFSS ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och ickediskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 9 kap. 9 § samma lag anges bland annat följande. En upphandlande enhet ska snarast skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om de beslut som fattats om att sluta ett avtal eller att tilldela ett kontrakt och om skälen för besluten.

Av 9 kap. 10 § samma lag framgår följande. En upphandlande enhet ska till den anbudssökande eller anbudsgivare som begär det lämna

upplysningar om skälen för att leverantörens ansökan har avslagits eller anbud förkastats.

En upphandlande enhet ska på begäran av en anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud lämna upplysningar om utformningen av och de relativa fördelarna med det valda anbudet samt namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet eller parterna i ramavtalet.

Upplysningar enligt första och andra styckena ska lämnas snarast möjligt och senast inom 15 dagar från det att en skriftlig begäran kom in.

Av 16 kap. 2 § LUFSS framgår följande. Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen skall göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Utredningen i målet

I förfrågningsunderlaget under punkt 4 (*Krav som anbudsgivaren måste uppfylla*) anges bland annat följande. – Anbudsgivaren ska ha god ekonomisk status (minst rating A) för att bli aktuell för uppdraget, kontroll kommer att göras hos Dun & Bradstreet Sverige AB. – Anbudsgivaren ska arbeta efter ett väl fungerande miljö- och kvalitetsledningssystem, ISO 9000 och ISO 14000 eller likvärdigt. I anbudet ska beskrivas vilka miljö- och kvalitetsledningssystem som används och om någon certifiering finns. Kopior på eventuella intyg ska bifogas.

Under punkt 7 (*Resurser*) i förfrågningsunderlaget anges bland annat följande. Personal som är tänkt till uppdraget ska ha förarbevis för lastmaskin samt ha vana från att köra lastmaskin.

I förfrågningsunderlaget under punkt 8 (*Miljömässighet*) anges följande. Miljömässighet är en viktig parameter i valet av transportör. I bilaga 2 finns tre frågor som rör området miljömässighet. Svaren kommer att användas för utvärdering av kriteriet Miljömässighet.

I bilaga 2 till förfrågningsunderlaget ställs följande frågor. Hur många av för uppdraget tilltänkta förare är utbildade i sparsam körning? Finns rutiner för mätning och uppföljning av bränsleförbrukning per fordon? Hur stor del av för uppdraget tilltänkt fordonspark körs på däck innehållande HA-oljor?

I tilldelningsbeslut daterat den 14 januari 2009 anges bland annat följande. Vattenfall, Värme Uppsala avser att teckna avtal med Hägglunds Maskiner AB. Hägglunds Maskiner AB uppfyller de krav på entreprenören som

ställt i upphandlingen och har bedömts kvalificerade för att erhålla avtal i enlighet med uppställda krav. Vid en samlad bedömning av de utvärderingskriterier som tillämpats vid anbudsutvärderingen har Hägglunds Maskiner AB lämnat det förmånligaste anbudet. Inga andra kriterier har använts än de som framgår av förfrågningsunderlaget, det vill säga kriterierna Pris, Resurser, Miljömässighet. Den prioritetsordning som angetts i förfrågningsunderlaget har upprätthållits.

Av tilldelningsbeslutet fogad utvärderingsrapport framgår bland annat följande. Hägglunds Maskiner AB har vad gäller Pris, Resurser och Miljömässighet tilldelats betyget 5 för respektive kriterium. Bolaget har tilldelats betyget 5 vad gäller kriterierna Resurser och Miljömässighet och betyget 4 vad gäller Pris. Efter viktning har Hägglunds Maskiner AB erhållit ett totalt betygsvärde om 5 medan bolaget fått det totala betygsvärdet 4,45.

Länsrättens bedömning

Informationsskyldighet

Bolaget har anfört att Vattenfall har nekat bolaget tillgång till ytterligare material än det som redovisas i tilldelningsbeslutet och yrkar att kompletta eller åtminstone mer omfattande handlingar ska utlämnas. Vattenfall har invänt att skälen till att vinnande anbudsgivare tilldelades kontraktet samt de relativa fördelarna med det vinnande anbudet har angivits i tilldelningsbeslutet.

Länsrätten, som inte uppfattar bolagets talan som ett editionsyrkande, konstaterar inledningsvis att vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att få ta del av handlingar inte är tillämpligt på handlingar hos Vattenfall. Vattenfalls beslut att inte lämna ut handlingar eller uppgifter däri kan därför inte överprövas av domstol enligt reglerna i tryckfrihetsförordningen och sekretesslagen (1980:100).

Fråga är om Vattenfall uppfyllt reglerna om upplysningsskyldighet i 9 kap. 9 och 10 §§ LUF. Enligt 9 kap. 9 § ska en upphandlande enhet snarast skriftligen underrätta anbudsgivarna om de beslut som fattats om att sluta

ett avtal eller att tilldela ett kontrakt och om skälen för besluten. Enligt 9 kap. 10 § ska upphandlande enhet på begäran av en anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud lämna upplysningar om utformningen av och de relativa fördelarna med det valda anbudet samt namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet eller parterna i ramavtalet.

Av tilldelningsbeslutet fogad utvärderingsrapport framgår att bolaget och vinnande anbudsgivare vid utvärderingen har erhållit lika betyg vad avser kriterierna miljömässighet och resurser, medan vinnande anbudsgivare fått betyget 5 och bolaget betyget 4 såvitt gäller kriteriet pris. Vattenfall har i länsrätten angett att både vinnande leverantör och bolaget i sina anbud erbjudit fler resurser än vad som behövs för att genomföra kontraktet, att båda företagen mer än väl uppfyller Vattenfalls förväntningar avseende miljöparametrarna som framgår av miljöbilagan och att vinnande anbudsgivare i sitt anbud lämnat ett signifikant lägre pris än bolaget. Länsrätten finner med hänsyn härtill och vid en sammantagen bedömning att Vattenfall får anses ha uppfyllt kraven i 9 kap. 9 och 10 §§ LUFS. Vad bolaget anfört i denna del visar således inte att Vattenfall agerat i strid mot LUFS.

God ekonomisk status

Bolaget har anfört att vinnande anbud ska förkastas då anbudsgivaren enligt Dun & Bradstreet AB inte har någon rating. Vattenfall har invänt att kravet på god ekonomisk status inte innebär något krav på innehav av certifikat för rating A, utan endast att den ekonomiska statusen ska vara likvärdig med rating A.

I förfrågningsunderlaget anges att anbudsgivare ska ha god ekonomisk status (minst rating A) samt att kontroll kommer att ske med Dun & Bradstreet AB. Det uppställs således inte något krav att anbudsgivare ska inneha ett certifikat utvisande minst rating A. Däremot måste anbudsgivare ha en ekonomisk status likvärdig med minst rating A. Det har inte gjorts gäl-

lande att Vattenfalls bedömning att vinnande anbudsgivare uppfyller detta krav skulle vara felaktig. Vad bolaget anfört i denna del visar således inte att Vattenfall agerat i strid mot LUFSS då det inte förkastat vinnande anbud.

Bolaget har även anfört att om Vattenfall avsett att anbudsgivarna skulle förstå att texten ”ska ha god ekonomisk status (minst rating A)” har innebörden ”ska ha god ekonomisk status minst rating A eller likvärdig” skulle detta ha skrivits på det senare sättet i förfrågningsunderlaget.

Enligt länsrättens mening kunde förfrågningsunderlaget ha varit tydligare i denna del. Länsrätten finner emellertid inte att bristen i förfrågningsunderlaget är sådan att det finns skäl för ingripande enligt LOU (jfr. RÅ 2002 ref 50).

Miljömässighet

Bolaget har anfört att vinnande anbud ska förkastas eller få lägre betyg i kriteriet Miljömässighet då ledande befattningshavare hos vinnande anbudsgivare har gjort sig skyldig till miljöbrott. Vattenfall har invänt att miljöbrott inte är någon obligatorisk diskvalificeringsgrund enligt 10 kap. 1 § LUFSS, att det inte heller i förfrågningsunderlaget angetts att uteslutning ska ske på denna grund och att det endast är de miljöaspekter som framgår i bilaga 2 till förfrågningsunderlaget som har bedömts vid anbudsutvärderingen.

Såsom Vattenfall angett är miljöbrott inte ett sådant brott som enligt 10 kap. 1 § LUFSS medför att anbudsgivare ska uteslutas från upphandlingen. Med hänsyn härtill och då det inte heller i förfrågningsunderlaget anges att miljöbrott ska medföra uteslutning har Vattenfall haft fog för att inte utesluta vinnande anbudsgivare på angiven grund.

Av punkt 8 i förfrågningsunderlaget och bilaga 2 till förfrågningsunderlaget framgår vilka omständigheter som ska beaktas vid utvärderingen av kriteriet Miljömässighet. Att en ledande befattningshavare hos anbudsgivaren har gjort sig skyldig till miljöbrott utgör inte en sådan omständighet. Med hänsyn härtill finner länsrätten att vad bolaget anfört inte visar att Vattenfall brutit mot LUFSS då det tilldelat vinnande anbudsgivare högsta betyg för kriteriet Miljömässighet.

Resurser

Bolaget har ifrågasatt hur vinnande anbudsgivare kunnat erhålla högsta betyg för kriteriet Resurser trots att den personal som ska utföra uppdraget inte angivits med namn. Vattenfall har anfört att det i upphandlingen inte ställts krav på att personal ska namnges i anbuderna samt att både vinnande anbud och bolaget offererat mer resurser än vad som efterfrågats.

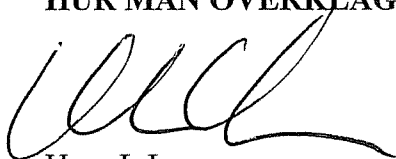
I förfrågningsunderlaget anges att anbudsgivare ska redovisa vilka resurser avseende fordonspark, lastmaskin och lastväxlarflak anbudsgivaren har och förfogar över. Vidare anges att personal som är tänkt till uppdraget ska ha förarbevis samt vana från att köra lastmaskin.

Länsrätten finner inte att det av förfrågningsunderlaget framgår något krav att personalen som ska utföra uppdraget anges med namn. Med hänsyn härtill och vid en sammantagen bedömning finner länsrätten att vad bolaget anfört inte visar att Vattenfall har åsatt vinnande anbudsgivare för högt betyg för kriteriet Resurser.

Sammanfattning

Mot bakgrund av ovan anförda ska bolagets ansökan om ingripande enligt LUFSS avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1a)

Hans L Larsson

Rådman

Föredragande har varit Sara Thelin.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

